

13 jun 2025 -06:01

Subsidies voor fossiele brandstoffen blijven hoog in 2022, zo blijkt uit de nieuwe federale inventaris

Subsidies voor fossiele brandstoffen leiden tot artificiële lagere prijzen voor fossiele brandstoffen en bemoeilijken zo de omschakeling naar duurzame alternatieven. Het afbouwen van deze subsidies is dus belangrijk om de klimaatdoelstellingen te halen. De FOD Financiën en de FOD Volksgezondheid publiceren vandaag de vierde federale inventaris van subsidies voor fossiele brandstoffen. Deze toont dat fossielebrandstofsubsidies in 2022 substantieel blijven.

Uitfasering is cruciaal voor de klimaattransitie

De uitfasering van fossielebrandstofsubsidies is cruciaal voor de klimaattransitie. Deze subsidies geven verkeerde prijssignalen en bemoeilijken de omschakeling naar duurzame alternatieven (ex : warmtepompen, elektrificatie van het transportsector, etc).

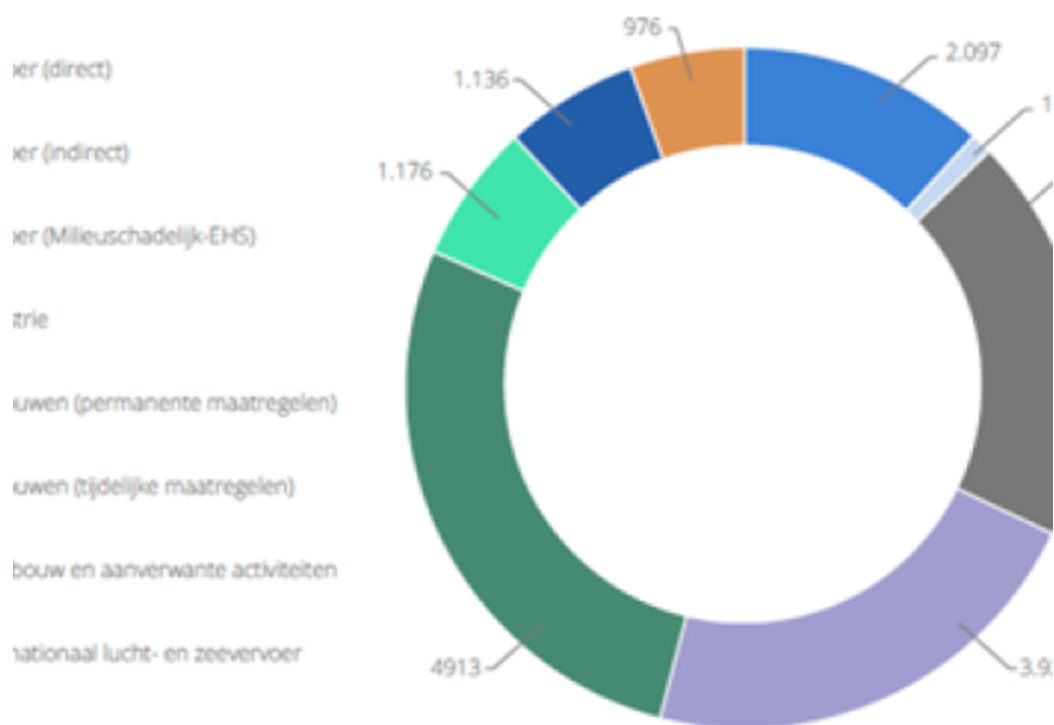
België werd al regelmatig op internationaal niveau aangespoord om haar subsidies voor fossiele brandstoffen uit te faseren, door onder meer de OESO en de EU. Op 4 juni publiceerde de Europese Commissie nog [haar voorstel van Landenspecifieke Aanbevelingen](#) waarbij België opnieuw wordt aanbevolen om concrete stappen te zetten in de uitfasering van fossielebrandstofsubsidies, in het bijzonder voor transport en verwarming.

België is niet het enige land dat deze inspanningen moet leveren. Alle EU-lidstaten hebben zich ertoe verbonden om [tegen 2030 deze subsidies uit te faseren](#). Europees Commissaris Hoekstra werkt aan [een routekaart om dit proces op EU-niveau te ondersteunen](#). Ook op COP28 in Dubai werd afgesproken om zo snel mogelijk fossielebrandstofsubsidies af te bouwen.

De federale overheid is van plan om te onderzoeken "welke subsidies voor fossiele brandstoffen kunnen worden verlaagd en binnen welk realistisch tijdsbestek de afbouw kan plaatsvinden (...)". Deze gedetailleerde jaarlijkse inventaris moet de federale regering helpen om een doordacht uitfaseringsplan op te stellen, waarbij ook sociale en economische doelstellingen worden meegewogen.

België had zich in het Nationale Energie- en Klimaatplan (NEKP 2019) al voorgenomen om tegen 2021 een actieplan uit te werken. Het in 2023 bij de Europese Commissie neergelegde ontwerp van geactualiseerd NEKP herhaalde deze verbintenis. In mei 2024 heeft de federale regering de verbintenis herhaald om subsidies aan fossiele brandstoffen geleidelijk uit te faseren.

De uitfasering dient te worden bekeken binnen een breder fiscaal kader. Belangrijke toekomstige ontwikkelingen, zoals de invoering van het EU ETS2 (met een CO₂-prijs voor gebouwen en vervoer vanaf 2027) en het Sociaal Klimaatplan, zullen hierbij ook in overweging worden genomen.

Kernboodschappen van het rapport

De federale subsidies voor fossiele brandstoffen blijven hoog en aanwezig in alle sectoren: vervoer, gebouwen (verwarming), industrie en landbouw (zie grafiek).

De tariefverschillen bij accijnzen vormen de grootste subsidiepost (10,5 miljard euro in 2022). Energieproducten zijn onderhevig aan verschillende tarieven en er bestaan ook tal van verlaagde tarieven voor specifieke toepassingen. Vanuit economisch en vanuit klimaatperspectief is er geen reden om energieproducten anders te belasten voor eenzelfde energie-inhoud en eenzelfde emissie-intensiteit.

Een tweede grote post is het fiscaal voordeel voor bedrijfswagens en tankkaarten (4,2 miljard euro). Deze post stijgt jaar na jaar als gevolg van de stijging van het aantal bedrijfswagens.

De fossiele brandstofsubsidies stegen in 2022 vooral door de sterke stijging in de energieprijzen en de uitbreiding van het sociaal tarief. Bijgevolg, bedroegen de subsidies voor het sociaal tarief, Sociaal Verwarmingsfonds, het Elektriciteits- en Gasfonds en de tijdelijke steunmaatregelen in 2022 in totaal 1,9 miljard euro (ten opzichte van 389 miljoen euro in 2021).

Subsidiebedragen zijn niet gelijk aan potentiële begrotingsinkomsten

De auteurs benadrukken dat de geschatte subsidiebedragen niet gelijk zijn aan potentiële begrotingsinkomsten. Om deze laatste in te schatten moet ook rekening gehouden worden met gedragsaanpassingen. Wanneer een fossielebrandstofsubsidie wordt afgeschaft, stijgt de prijs van die brandstof en kunnen bedrijven en gezinnen bijvoorbeeld minder fossiele brandstof verbruiken of investeren in duurzame alternatieven. Hierdoor kunnen de begrotingsinkomsten lager uitvallen dan de subsidiebedragen uit de inventaris.

Op weg naar een duurzamere energiefiscaliteit op federaal niveau

Deze nieuwe gedetailleerde inventaris maakt het dus mogelijk om een reeks hervormingspistes op federaal niveau te identificeren.

Volgens het regeerakkoord zal de federale regering onderzoeken “welke fossiele subsidies afgebouwd kunnen worden, op welke realistische termijn een phasing-out kan en dat rekening houdende met de economische impact te genereren en zonder negatieve impact op de koopkracht of de kosten voor ondernemingen.”

Daarnaast vermeldt het regeerakkoord voor bepaalde subsidies ook concrete maatregelen. Zo zal de verlaagde btw op fossiele verwarmingsketels worden afgeschaft, alsook de verlaagde btw op steenkool. De regering voorziet ook in een budgetneutrale hervorming van het sociaal energietarief naar een forfaitaire tussenkomst. In de transportsector bekijkt de regering onder meer een verlaging van de professionele diesel, met behoud van een competitief voordeel ten opzichte van de buurlanden. Tot slot zal de regering een taxshift van elektriciteit naar fossiele brandstoffen onderzoeken en uitvoeren.

Volgens Jean-Luc Crucke, Federale Minister van Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie : *“Deze inventaris bevestigt wat we al lang weten: wie vandaag fossiele brandstoffen subsidieert, zal daar morgen de prijs voor betalen. We moeten dringend een eerlijker en duurzamer belastingsysteem invoeren dat investeringen in klimaatvriendelijke alternatieven stimuleert, in plaats van onze afhankelijkheid van fossiele energiebronnen in stand te houden. Daartoe analyseren we momenteel de mogelijke maatregelen, hun timing, en zullen we binnenkort een voorstel voorleggen aan de minister van Financiën. De regering moet snel beginnen met het afbouwen van deze subsidies.”*

De publicatie “Federale inventaris van subsidies voor fossiele brandstoffen” kan worden geraadpleegd op [de website van de federale dienst Klimaat](#) en op [de website van de FOD Financiën](#).

[Meer informatie over de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu](#)

Raadpleeg ook de publicatie [‘The landscape of carbon and energy pricing and taxation in Belgium’](#) van de dienst Klimaat voor een globaal beeld van de energie- en koolstofbelastingen in België.

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en
Leefmilieu
Galileelaan 5 bus 2
1210 Brussel
België
+32 2 524 97 97
<http://www.health.belgium.be>

Annelies Wynant
Woordvoester (NL)
+32 2 524 97 38
+32 485 73 44 05
annelies.wynant@health.fgov.be

Justine Cerise
Woordvoester (FR)
+32 (0)499 27 40 30
+32 (0)2 524 99 13
justine.cerise@health.fgov.be

Vinciane Charlier
Woordvoester (FR)
+32 (0)2 524 99 21
+32 (0)475 93 92 71
vinciane.charlier@health.fgov.be